

Gewone taxus: volgens boomambassadeur Vermeulen helemaal niet zo gewoon

'*Taxus baccata* is een groenblijvende oerachtige verschijning en een topper voor de openbare ruimte, bosplantsoen én langs snelwegen'

Op de binnenplaats van het middeleeuwse kasteeltje Slot Doddendael in Ewijk, in het Land van Maas en Waal, staat een *Taxus baccata* van circa twaalf meter hoog. Boomambassadeur Roel Vermeulen (Vermeulen Boomadvies) vertelt wat hij zo mooi vindt aan de *Taxus* oftewel venijnboom: 'Dit is een van de bomen waardoor ik het bomenvak in gerold ben. Daarnaast geloof ik dat er in voorgaande jaren nog nooit een groenblijvende boom is voorgedragen door een boomambassadeur.'

Auteur: Santi Raats

De oude *Taxus baccata* – volgens Vermeulen wel een jaar of honderdvijftig – heeft een stamdiameter van meer dan een halve meter. Zijn bast is prachtig grof en gedraaid. Omdat hij nu in bloei staat, vertoont hij de zo kenmerkende geelgekleurde tweehuizige kleine kegeltjes. Van daaruit vliegen de pollen naar de kegeltjes bij vrouwelijke

exemplaren. Deze zijn overigens te herkennen aan de welbekende rode besachtige zaadmantels, die in de late zomer of het begin van de herfst verschijnen. Die rode zaadmantels worden door vogels gegeten, maar de rest van de boom is voor mens en dier giftig, vandaar de naam venijnboom.

Oud, maar gezond

De *Taxus baccata* bij Slot Doddendael heeft de habitus van een kerstboom zoals kinderen hem tekenen. De kroon is wat transparant en sommige takken hangen een beetje door. Desondanks is hij kerne gezond. 'Kijk dan wat een prachtige uitstraling hij heeft.' Vermeulen raakt met een hand de

6 min. leestijd

INSPIRATIEBOOM

Het moet niet te nat zijn onder zijn voeten. Rond het huis ligt een drassig loofhoutbos met eik, es en els, dat nog een rabattenpa-troon vertoont. Ook de weilanden zijn drassig. Maar de *Taxus baccata* ligt enkele meters hoger, net als het slot.

Een trekker met aanhanger staat onder de *taxus* geparkeerd. Vermeulen: 'Het grind zorgt voor een enigszins dempende werking voor geparkeerde voertuigen. Het parkeren onder de boom is vast een jarenlange gewoonte. Je zou grondmonsters kunnen nemen en kijken of de bodem nog bepaalde behoeftes heeft.'

Op de achtergrond steekt de 150-jarige *Taxus baccata* boven de muren van de binnenplaats van Slot Doddendael uit.

bruine, diepgegroefde afschilferende bast. 'Hij hoort thuis in Noord-Europa. Het hout is zeer hard en duurzaam en toch flexibel. In de middeleeuwen maakte men er wapens en gereedschappen van. Maar tegenwoordig haalt niemand het meer in zijn hoofd om oude venijnbomen, die vooral in parken en tuinen staan, om te hakken.'

Van hovenier naar bomenfanaat

Hier is de liefde voor bomen begonnen volgens Vermeulen, die in november 2016 voor zichzelf begon na tien jaar bij Van Helvoirt Groenprojecten, waar hij onder meer de adviestak opzette en leidde. 'Ik ben opgegroeid op de boom- en rozenkwekerij van mijn opa in het dorpje Broekhuizen in Limburg', vertelt hij. 'Een groene toekomst zat er dus al vroeg voor me in. Ik liep mijn eerste stage voor het Helicon in Nijmegen bij de gemeente Beuningen. Daar heb ik rond 2002 de lijst met monumentale bomen geactualiseerd en een fietsroute voor de gemeente gemaakt. Ik werd tijdens die hoveniersopleiding steeds meer verzot op bomen. Deze *Taxus baccata* staat me nog goed voor de geest. Daarna heb ik ook stage gelopen in de Engelse botanische tuin Wakehurst Place in Ardingly, West-Sussex. Daar stonden enkele exemplaren die zo groot waren dat ik ze nauwelijks als *Taxus baccata* herkende! Er staat één *Taxus* die zo groot is dat de tuinmannen er hun gereedschap in opbergen. In Nederland staan exemplaren tot zo'n tweehonderd jaar oud, maar in het buitenland staan gigantische exemplaren van duizend jaar oud of ouder. Qua stamomvang en hoogte nemen ze natuurlijk minder plaats in dan eiken of beuken van dezelfde leeftijd, zoals de imposante monumentale rode beuk die prominent voor het hek van Slot Doddendael staat. Daardoor vallen de oude exemplaren minder op.' Vermeulen vertelt een anekdote over een witte paardenkastanje in de museumtuin in Den Bosch die moest wijken voor een verbindingspad tussen het oude en nieuwe Stedelijk Museum. Een rij met hulst en *taxus* van meer dan 100 jaar oud stond ernaast. Aangezien deze niet zo groot waren, waren ze bij de inmeting niet eens opgemerkt als bomen, maar werden ze gezien als struikvormers. Deze moesten uiteindelijk wijken voor het nieuwe museum.

'*Taxus baccata* valt door zijn geringe omvang dus weleens tussen wal en schip', concludeert Vermeulen. Maar na zijn stage in Beuningen was hij verkocht: 'Bomen werden een uit de hand gelopen hobby van me. Ik begon tijdens mijn werk, op bomenreizen en op vakantie foto's van bomen te verzamelen. Daarvan heb ik een selectie op mijn website staan. De venijnbomen die ik in Engeland,

Een mooie grove, diepgegroefde stam. Vermeulen: 'Hij hoort thuis in Noord-Europa. Het hout is zeer hard en duurzaam en toch flexibel.'

Wales en Frankrijk heb bezocht, zijn enkele van de oudste en grootste van de wereld. Heel bijzonder.'

Geschied op vele plekken

Hij gaat verder: 'Taxus baccata is prachtig groenblijvend en heeft een mooie kleur groen. Hij heeft iets oerachtigs in zijn verschijning in vergelijking met de conifeer, die in de jaren zestig en zeventig veel is aangebracht in woonwijken en achtertuinen, maar nu uit de mode is en langzamerhand verdwijnt. Dus als men gaat vervangen, houd dan *Taxus baccata* in het achterhoofd! Het is een trage groeier, zo'n 15 tot 20 cm per jaar, en hij is dus goedkoop in het onderhoud. Als hij voldoende ruimte krijgt hoeft je hem eigenlijk nooit te snoeien. Er zijn geen noemenswaardige ziektes waar hij last van heeft. Hij heeft niet veel groeirimte nodig en kan tegen droogte. Omdat hij groen blijft, is het een fijnstofvangster, dus ook ideaal voor langs snelwegen of middenbermen. *Taxus baccata* kan als heg en vormsnoei dienen in de openbare ruimte, maar eerder in parken en siertuinen, omdat het

onderhoud dan intensief is; je moet hem dan tweemaal per jaar snoeien. Maar als boom is hij ideaal voor de openbare ruimte.'

Standplaats bij Slot Doddendaal

Hij mag wel wat vaker in de openbare ruimte, volgens Vermeulen, die na de hoveniersopleiding in Nijmegen landschapsmanagement studeerde aan de Has, en ook meer in het buitengebied. 'Ik vind *Taxus* en *Ilex* een welkome afwisseling in bosplantsoenen, maar zie dat nog weinig. Terwijl *Taxus baccata* een sterke boom is: hij is winterhard, kan in de schaduw, kan tegen droogte en tegen hitte. Het moet alleen niet te nat zijn onder zijn voeten.' We kijken om ons heen: rond het huis ligt een drassig loofhoutbos met eik, es en els, dat nog een rabattenpatroon vertoont. Ook de weilanden zijn drassig. Er is geen padenstelsel in de directe omgeving. De *Taxus baccata* ligt echter enkele meters hoger, net als het slot. Wel staat er zwaar materieel onder de boom geparkeerd en rijden er auto's af en aan op de binnenplaats.

'Hij staat er redelijk gezond bij, alhoewel de kroon iets voller had mogen zijn', beoordeelt Vermeulen, die ook boomtaxateur en VTA-controleur is. 'Maar hij is al aardig op leeftijd. Het is onduidelijk wat voor activiteiten er allemaal onder de boom plaatsvinden. Zo te zien vindt er transport plaats op deze binnenplaats, maar het grind zorgt voor een enigszins dempende werking voor geparkeerde voertuigen. Het is vast niet eenmalig dat er nu een voertuig onder de boom geparkeerd staat; dat zal een jarenlange gewoonte zijn. Je zou grondmonsters moeten nemen en kijken of de bodem nog bepaalde behoeftes heeft, en naar aanleiding daarvan bodemverbetering toepassen of de grond deels vervangen.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-7568

Omdat *Taxus baccata* nu bloeit, zijn de tweehuisige gele kegeltjes overal zichtbaar.